Pavilion Nordico tarjoaa luoville tilaa, paikan ja yhteyksiä Buenos Airesissa

Pohjolantalo aukaisi ovensa Etelänristin alla

Maailma tarvitsee kokoontumispaikkoja, väliasemia ja solmukohtia. Juuri tällaiseksi luovien ihmisten risteysasemaksi pyrkii Buenos Airesissa maaliskuun alussa avattu Pavilion Nordico, ´pohjolantalo´.

Siinä missä Islannin Reykjavikiin vuonna 1968 valmistunut Alvar Aallon suunnittelema Pohjolan talo Norræna húsið vetoaa katsojaan karulla kauneudellaan, Buenos Airesin Pavilion Nordico sopeutuu hyvin ympäristöönsä Barracasin kaupunginosassa Buenos Airesissa. Talo henkii 1800-lukua [tiedättekö tarkan rakennusvuoden tai –vuosikymmenen?] ja historiaa: korkeat huoneet, paljon portaita ja kaunista puukäsityötä.

Nyt vanha talo saa uuden elämän. Aina neljä taiteilijaa tai muuten luovaa ihmistä kerrallaan saa asua ja työskennellä talossa kuukauden ajan. Pavilion Nordicon residenssistä saa nauttia noin 40 ihmistä 2019 loppuun mennessä.

Nordisti jo pienestä pitäen

Pavilion Nordicon puuhahenkilöitä on tusina, mutta keskeisimmät vaikuttajat hankkeessa ovat Sara Løve Daðadóttir ja Jali Wahlsten. Molemmilla on värikäs ja kansainvälinen tausta.

Sara Løve Daðadóttir, 34, on syntynyt Islannissa, käynyt koulunsa äitinsä kotimaassa Tanskassa ja vaikuttaa nyt siis Euroopan lisäksi myös Etelä-Amerikassa.

Hän on taiteessa ja luovalla kentällä laajasti liikkuva aktivisti. Meriittejä on kertynyt muun muassa Utopian Union –yhteisön perustajana. Siis kun hän tulee paikalle, alkaa aina jotain yhteisöllistä tapahtua ja maalattua väriä ilmestyy taivaanrantaan.

"Nyt vanha talo saa uuden elämän. Aina neljä taiteilijaa tai muuten luovaa ihmistä kerrallaan saa asua ja työskennellä talossa kuukauden ajan."

Mitä Pohjoismaiden kulttuurillinen ykseys, kutsutaan sitä vaikka nordismiksi, sinulle merkitsee?

- Paljonkin, koska vanhempani ja sukulaiseni ovat eri Pohjoismaista. Miten se voisi olla vaikuttamatta? kysyy Løve Daðadóttir vastaan.

Hän muistaa jo lapsena vierailleensa kulttuurimyönteisen äitinsä kanssa Alvar Aallon piirtämässä Pohjolan talossa. Vuonna 1968 valmistunut kulttuurirakennus teki vaikutuksen pikkutyttöön kauneudellaan.

Taiteilijaresidenssin pitämiseen Sara Løve Daðadóttirilla on myös sukutaustaa. Hänen isoisänsä isä ja äiti pitivät Islannissa taiteilijaresidenssiä 1940-luvulta 1970-luvulle. Hän sai kasvaa talossa, joka oli täynnä islantilaisten ja pohjoismaisten sekä saksalaisten taiteilijoiden töitä.

Monet muistavat Jali Wahlstenin, 54, parhaiten toisen polven maajoukkuetason jääkiekkoilijana. Jalin isä Juhani Wahlsten (1/3 maajoukkueen tähtiketjusta Keinonen-Wahlsten-Oksanen) avasi kansainvälistä uraa ensimmäisten suomalaisten ammattilaispelaajien joukossa.

Jali Wahlsten muistaa lapsuutensa 1960-luvulla Itävallan Klagenfurtissa, jossa oppi luistelemaan. Pelaajauransa jälkeen voimisteluopettajaisä pakkasi vaimonsa (myös voimistelunopettaja) ja kaksi poikaansa (Jalin lisäksi myös jääkiekkoilijana kunnostautunut pikkuveli Sami) ja muutti Barcelonaan viemään futiskaupunkiin jääkiekkosanomaa 1970-luvun alussa.

Korkeat ilmavat sisätilat tarjoavat erinomaiset puitteet luoville ihmisille toteuttaa kutsumustaan. Kuukauden oleskelu tarjotaan talossa neljälle hengelle kerrallaan.

Pavilion Nordicon korkeiden huoneiden ja kahden kerroksen yläpuolella on kattoterassi, jossa talohankkeen puuhaajat Jali Wahlsten ja Sara Løve Daðadóttir toivottavat vieraat tervetulleiksi.

- Barcelonassa tutustuin futiksen lisäksi uuteen kulttuuriin ja ihmisiin, joista jotkut ovat edelleen minun ja lapsuudenperheeni ystäviä, Wahlsten kertoo.

Pelaajauran jälkeen 1995 hän työskenteli Suomen Lontoon instituutin The Finnish Instituten kulttuurisihteerinä.

- Lontoossa opin, että me kaikki skandinaavit olemme samaa porukkaa, toteaa Wahlsten.

Hän oli suomalaisen säätiön asiamiehenä puuhaamassa Finlandia Hallia Buenos Airesiin vuonna 2017. Eri syistä hanke kariutui. Mutta Pavilion Nordicon voi nähdä tämän hankkeen jonkinlaisena jälkeläisenä tai spin-offina.

- Eikä täällä Buenos Airesissakaan kannata varjella liikaa yhden tietyn maan asiaa. Kun esimerkiksi ruotsalaiset ovat hyviä työskentelyssä asiakkaan lähellä, otetaan heitä niihin hommiin, Wahlsten havainnollistaa.

Sara Løve Daðadóttir on samoilla linjoilla. Maapalloistuneessa maailmassa tarvitaan enemmän yhteyksiä ja moniaalle kurkottavia hankkeita kuin tiukkoja rajoja sekä yksittäisen tahon esille tuomista.

Alvar Aallon suunnittelema Pohjolan talo Reykjavikin karussa maisemassa hämmentää ajattomassa kauneudessaan nykyvierailijaa. Se teki vaikutuksen myös Sara Løve Daðadóttiriin, kun tämä oli lapsi.

Jali Wahlsten ei osaa kuvitella itselleen ei-kansainvälistä elämää. Hän vei perheensä (vaimo ja kaksi tytärtä) Lontooseen 1995 jääkiekkouran jälkeen. Tyttäret asuvat edelleen Lontoossa, ex-vaimo on palannut Suomeen.

- Me pyrimme sillaksi paitsi Pohjoismaiden ja Latinalaisen Amerikan välille, myös angloamerikkalaisen ja espanjankielisen kulttuurin välille. Vain oman maan asian ajaminen ei ole kestävää, sanoo Løve Dađadóttir.

Hän viittaa rajattomuuteen myös taloon tulevien stipendiaattien osalta: mitään taiteenlajia ei aseteta etuoikeutettuun asemaan eivätkä kaikki kuukauden asukkaat ole taiteilijoita.

- Tänne tulee luovia ihmisiä laajalla skaalalla. Residenssiin voi hakea kaikkien Pohjoismaiden luovat ihmiset tai Pohjolasta ulkomaille muuttaneet, Løve Dađadóttir sanoo. – Lisäksi ympäristöasioihin ja yhteiskunnalliseen kehitykseen erikoistuneet ihmiset tai ryhmät voivat myös hakea tänne, vaikka eivät näitä kriteerejä täytä.

Hänen mukaansa mallihakija Pavilion Nordicoon on jollain luovalla alalla jo hieman mainetta saanut tekijä, jolla on suunnitelma kuukauden työskentelyajalle.

- Me tarjoamme tilat ja yhteyksiä. Haluamme, että ajatukset liikkuvat molempiin suuntiin. Talossa järjestetään tapahtumia ja näyttelyjä. Myös lennot kotoa Buenos Airesiin maksetaan, toteaa Løve Dađadóttir.

Mexico City ja Buenos Aires ovat hänen mielestään espanjankielisen taidemaailman solmukohtia, joten Argentiinan pääkaupunki on hyvä valinta residenssin paikaksi.

Ettei hiljainen tieto hukkaantuisi

Omaa nordismiaan Jali Wahlsten kuvailee käytännönläheiseksi: se on pienin yhteinen nimittäjä aika samanlaisille pohjoisille kansallisvaltioille. Kansainvälinen lapsuus toi hänelle ”ainaisen kaipuun ulkomaille”.

- Pavilion Nordicon kaltaisia pysyviä rakenteita tarvitaan verkostoituneessa maailmassa. Jos yksi hanke kestää 2-3 vuotta, ja sen puuhamiehet muuttavat seuraavan maahan ja hankkeeseen, hiljaista tietoa menee hukkaan, sanoo Wahlsten.

Siksi vuoden 2019 jälkeen Pavilion Nordicon toimintaa on tarkoitus laajentaa. Wahlstenillä ja Løve Dađadóttirilla on suuret suunnitelmat, ja nykyhanketta tukevat Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Pohjoismainen kulttuurisäätiö ovat antaneen varovaista vihreää valoa jatkolle.

Mutta annetaan taivaanrannan olla ja pysytään nykyisessä Pavilion Nordicossa. Onko Pavilion Nordico unelmiesi täyttymys?

- Siinä mielessä on, että tämä kaupunki on sellainen, jossa viihdyn, Wahlsten sanoo ja jatkaa: - Ja pohjoismaisena koen osaavani tällaisten hankkeiden toteutuksen. Kolmanneksi on tyydyttävää työskennellä luovien ihmisten kanssa.

Ja tällä kertaa residenssitalohanke myös toteutuu?

- Aivan varmasti. Lentoliput ensimmäiselle neljälle taiteilijalle on jo ostettu. Ja uskon myös laajempaan jatkoon ensi vuonna, Jali Wahlsten vakuuttaa.

TEKSTI: JAAKKO TAKALAINEN

KUVAT: JAAKKO TAKALAINEN JA TUIJA KARINKANTA

Soveltuu monen lajin luoville ihmisille

Sara Løve Dađadóttir ja Jali Wahlsten tähdentävät Pavilion Nordicon monipuolisuutta, rajattomuutta. Tervetulleita ovat niin perinteiset sana- ja kuvataiteilijat kuin myös esittävä taide, ääni– ja musiikkiesitykset. Jopa eri alojen aktivismi on hyväksyttyä, suorastaan toivottavaa.

Hakija voi olla yksittäinen ihminen, pari tai ryhmä.

Hakija voi olla Pohjoismaiden kansalainen tai ulkomaille muuttanut skandinaavi. Tarpeen mukaan joukkoa täydennetään ympäristön tai yhteiskunnan parantamiseen tähtäävillä tekijöillä.

Stipendiin kuuluu 4 viikon asuminen, työtilat talossa sekä matkat kotoa Buenos Airesiin ja takaisin.

Kesä-heinäkuussa on tauko Pavilion Nordicon toiminnassa. Muuten haku on jatkuva.

-> Lisätietoja ja hakuohjeita: pavilionnordico.org

Pavilion Nordicon nettisivujen ulkoisen ilmeen ovat suunnitelleet ruotsalainen Josefin Askfelt ja tanskalainen Emil Willumsen.